

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA

Warszawa, dnia 6 listopada 2008 r.

Druk nr 246 X

DODATKOWE SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ,
KOMISJI SPRAW EMIGRACJI I ŁĄCZNOŚCI Z POLAKAMI ZA
GRANICĄ

oraz

KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ADMINISTRACJI
PAŃSTWOWEJ

(wraz z zestawieniem wszystkich wniosków)

o projekcie ustawy o obywatelstwie polskim

Senat na 20. posiedzeniu w dniu 30 października 2008 r. - po przeprowadzonym drugim czytaniu – zgodnie z art. 81 ust. 3 Regulaminu Senatu skierował projekt ustawy do Komisji Ustawodawczej, Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 4 listopada 2008 r. ustosunkowały się do zgłoszonych w toku dyskusji wniosków.

Komisje poparły wnioski zawarte w pkt: 2, 3, 7, 11, 12, 13, 14 i 20 zestawienia wniosków i wnoszą o ich przyjęcie przez Senat wraz z jednolitym projektem ustawy o obywatelstwie polskim oraz projektem uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy, zawartymi w druku nr 246 S.

W załączeniu przekazujemy informację o zgodności z prawem Unii Europejskiej poprawek zgłoszonych w trakcie drugiego czytania projektu ustawy.

Zastępca Przewodniczącego Komisji
Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
(-) Stanisław Jurcewicz

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji
Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą
(-) Andrzej Person

ZESTAWIENIE WNIOSKÓW
do projektu ustawy o obywatelstwie polskim

- 1) art. 3 otrzymuje brzmienie:
- "Art. 3. 1. Obywatel polski posiadający równocześnie obywatelstwo innego państwa składa oświadczenie opcyjne, wskazując na obywatelstwo, z którego wynikające prawa i obowiązki będzie wykonywał.
2. Obywatel polski posiadający równocześnie obywatelstwo innego państwa, który złożył oświadczenie opcyjne wykonywania obywatelstwa polskiego, ma wobec Rzeczypospolitej Polskiej takie same prawa i obowiązki jak osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie.
3. Obywatel polski nie może wobec władz Rzeczypospolitej Polskiej powoływać się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo innego państwa i na wynikające z niego prawa i obowiązki, jeżeli złożył oświadczenie opcyjne wykonywania obywatelstwa polskiego.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór oświadczenia opcyjnego, sposób i tryb jego rejestracji oraz tryb informowania o złożonym oświadczeniu opcyjnym państwa, którego obywatelstwo posiada obywatel polski, uwzględniając dane obywatela polskiego składającego oświadczenie, o których mowa w art. 12 ust. 1.";

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego
poparta przez
mniejszość
połączonych
komisji

Uwaga:

Poprawki nr 2, 3 i 7 należy głosować łącznie.

Przyjęcie poprawki nr 4 spowoduje konieczność odpowiedniej modyfikacji poprawek nr 3 i 7.

Przyjęcie poprawki nr 19 spowoduje konieczność odpowiedniej modyfikacji poprawki nr 3.

- 2) w art. 9 w ust. 4 skreśla się wyrazy ", zwany dalej "ministrem"";

Poprawka
senatorów:

L. Kieresa,
Z. Cichonia
poparta przez
połączone
komisje

- 3) w art. 10, w art. 20 ust. 3 i 5, w art. 21 ust. 2, w art. 23, w art. 24 ust. 2, w art. 37 ust. 1, w art. 40, w art. 41 ust. 1, w art. 46 ust. 3, w art. 47, w art. 48 ust. 4, w art. 57 ust. 1, 2 i 3 użyty w różnym przypadku wyraz "minister" zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami "minister właściwy do spraw wewnętrznych";

Poprawka
senatorów:
L. Kieresa,
Z. Cichonia
poparta przez
połączone
komisje

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 4 wyklucza głosowanie poprawek nr 5 i 6.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje konieczność odpowiedniej modyfikacji poprawki nr 7 oraz art. 34 ust. 3, art. 41 ust. 2 i art. 46 ust. 5.

- 4) w art. 20 skreśla się ust. 4 i 5;

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 5 wyklucza głosowanie poprawki nr 6.

- 5) w art. 20 w ust. 4 wyrazy "zwraca się" zastępuje się wyrazami "w razie uzasadnionych wątpliwości co do wnioskodawcy może zwrócić się";
- 6) w art. 20 w ust. 4 wyraz "Minister" zastępuje się wyrazami "W razie potrzeby, minister";
- 7) w art. 20 w ust. 4, w art. 46 w ust. 4, w art. 56 ust. 1 użyty w różnym przypadku wyraz "Minister" zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami "Minister właściwy do spraw wewnętrznych";

Poprawka sen.
B. Korfantego
poparta przez
mniejszość
połączonych
komisji

Poprawka sen.
Z. Cichonia

Poprawka
senatorów:
L. Kieresa,
Z. Cichonia
poparta przez
połączone
komisje

Uwaga:

Poprawki nr 8 i 10 należy głosować łącznie.

Przyjęcie tych poprawek wyklucza głosowanie poprawki nr 9.

- 8) art. 29 otrzymuje brzmienie:
"Art. 29. 1. Może być uznana za obywatela polskiego osoba o nieokreślonym obywatelstwie lub nie posiadająca

Poprawka sen.
B. Korfantego

żadnego obywatelstwa, jeżeli zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, co najmniej 5 lat.

2. Uznanie za obywatela polskiego następuje na wniosek osoby zainteresowanej.
3. Uznanie za obywatela polskiego obejmuje dzieci uznanego, jeżeli zamieszkują w Polsce.
4. Uznanie za obywateli polskich obojga rodziców obejmuje dzieci pozostające pod ich władzą rodzicielską.
5. Uznanie za obywatela polskiego tylko jednego z rodziców obejmuje dzieci, jeżeli:
 - 1) pozostają wyłącznie pod jego władzą rodzicielską, albo
 - 2) drugie z rodziców jest obywatelem polskim, albo
 - 3) drugie z rodziców wyraziło zgodę przed właściwym organem na nabycie przez dziecko obywatelstwa polskiego.
6. Dzieci pozostające pod opieką mogą być uznane za obywateli polskich jedynie za zgodą opiekuna wyrażoną w odpowiednim oświadczeniu złożonym przed właściwym organem po uprzednim zadośćuczynieniu wymogom właściwego prawa obcego.
7. Uznanie za obywatela polskiego lub objęcie uznaniem dzieci, które ukończyło szesnaście lat następuje jedynie za ich zgodą.";

9) w art. 29 w ust. 1 w pkt 6 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
"7) cudzoziemcowi, którego polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą.";

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego
poparta przez
mniejszość
połączonych
komisji

10) dodaje się art. 29a w brzmieniu:
"Art. 29a. 1. Cudzoziemiec pozostający co najmniej 3 lata w związku małżeńskim zawartym z osobą posiadającą obywatelstwo polskie, który zamieszkuje na terytorium

Poprawka sen.
B. Korfantego

Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub posiadając prawo stałego pobytu może zostać uznany za obywatela polskiego, jeżeli złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

2. Przyjęcie oświadczenia może być uzależnione od złożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.";

Uwaga:

Poprawki nr 11 i 12 należy głosować łącznie.

- 11) w art. 30 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
"2) nabycie przez niego obywatelstwa polskiego stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.";
- 12) w art. 34 w ust. 2 skreśla się wyrazy "lub narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej";
- 13) w art. 36:
a) w ust. 2 skreśla się pkt 3,
b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
"3. Nie przywraca się obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi, jeżeli stanowi to zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.";

Poprawka sen.
P. Zientarskiego
poparta przez
połączone
komisje

Poprawka sen.
P. Zientarskiego
poparta przez
połączone
komisje

Poprawka sen.
P. Zientarskiego
poparta przez
połączone
komisje

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 14 wyklucza głosowanie poprawki nr 15.

- 14) dodaje się art. 36a w brzmieniu:
"Art. 36a. 1. Uznaje się za nieważne i tym samym nie wywołujące skutków prawnych od chwili ich wydania:
1) uchwałę Rady Ministrów z dnia 26 września 1946 r.

Poprawka sen.
B. Korfantego
poparta przez
połączone
komisje

o pozbawieniu obywatelstwa polskiego generała Władysława Andersa;

2) uchwałę Rady Ministrów z dnia 26 września 1946 r. o pozbawieniu obywatelstwa polskiego generałów i oficerów wstępujących do Polskiego Korpusu Przysposobienia i Rozmieszczenia.

2. W razie uzasadnionych wątpliwości co do posiadania obywatelstwa polskiego przez osobę, której dotyczyła uchwała wymieniona w ust. 1, lub przez zstępnego takiej osoby, organ uprawniony do wydania dowodu osobistego lub paszportu występuje do właściwego wojewody w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego. Decyzja w sprawie potwierdzenia obywatelstwa polskiego powinna być wydana przez wojewodę w terminie 30 dni.";

15) dodaje się art. 36a w brzmieniu:

"Art. 36a. 1. Uznaje się za nieważne i nie wywołujące skutków prawnych:

1) uchwałę Rady Ministrów z dnia 26 września 1946 r. o pozbawieniu obywatelstwa polskiego generała Władysława Andersa;

2) uchwałę Rady Ministrów z dnia 26 września 1946 r. o pozbawieniu obywatelstwa polskiego generałów i oficerów wstępujących do Polskiego Korpusu Przysposobienia i Rozmieszczenia.

2. W razie uzasadnionych wątpliwości co do posiadania obywatelstwa polskiego przez osobę, której dotyczyła uchwała wymieniona w ust. 1, lub przez zstępnego takiej osoby, organ uprawniony do wydania dowodu osobistego lub paszportu występuje do właściwego ministra w celu przeprowadzenia postępowania w sprawie potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego. Decyzja w sprawie potwierdzenia obywatelstwa polskiego powinna być wydana przez ministra w terminie 30 dni.";

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 16 wyklucza głosowanie poprawki nr 17.

16) dodaje się art. 36b w brzmieniu:

Poprawka sen.
B. Korfantego

"Art. 36b. 1. Osoba, która utraciła obywatelstwo polskie na skutek uzyskania zezwolenia na zmianę obywatelstwa polskiego na obce na podstawie przepisów:

1) uchwały nr 37/56 Rady Państwa z dnia 16 maja 1956 r. w sprawie zezwolenia na zmianę obywatelstwa repatriantom niemieckim;

2) uchwały nr 5/58 Rady Państwa z dnia 23 stycznia 1958 r. w sprawie zezwolenia na zmianę obywatelstwa polskiego osobom wyjeżdżającym na pobyt stały do państwa Izrael
- może złożyć wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego.

2. Nie przywraca się obywatelstwa polskiego osobie, która działała na szkodę interesów Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.";

17) dodaje się art. 36b w brzmieniu:

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego
poparta przez
mniejszość
połączonych
komisji

Art. 36b. 1. Osoba, która utraciła obywatelstwo polskie na skutek uzyskania zezwolenia na zmianę obywatelstwa polskiego na obce na podstawie przepisów:

1) uchwały nr 37/56 Rady Państwa z dnia 16 maja 1956 r. w sprawie zezwolenia na zmianę obywatelstwa repatriantom niemieckim;

2) uchwały nr 5/58 Rady Państwa z dnia 23 stycznia 1958 r. w sprawie zezwolenia na zmianę obywatelstwa polskiego osobom wyjeżdżającym na pobyt stały do państwa Izrael
- może złożyć wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego.

2. Nie przywraca się obywatelstwa polskiego osobie, która działała na szkodę interesów Rzeczypospolitej Polskiej.";

18) dodaje się art. 36c w brzmieniu:

Poprawka sen.
B. Korfantego

"Art. 36c. 1. Osobie, która utraciła obywatelstwo polskie przez

nabycie obywatelstwa obcego wskutek zawarcia małżeństwa z cudzoziemcem lub w związku z zawarciem takiego małżeństwa, przywraca się obywatelstwo polskie, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa lub jego unieważnieniu złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

2. Przyjęcie oświadczenia może być uzależnione od złożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.";

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 19 wyklucza głosowanie poprawki nr 20.

19) skreśla się art. 41;

Poprawka sen.
P.Ł.J.
Andrzejewskiego
poparta przez
mniejszość
połączonych
komisji

20) w art. 41 w ust. 1 skreśla się wyrazy "Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,".

Poprawka
senatorów:
R. Ludwiczuka,
A. Persona
poparta przez
połączone
komisje

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
*Mikołaj Dowgielewicz***

Min.MD/2601/08/DP/ma

Warszawa, dnia 4 listopada 2008 r.

**Pan Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej wniosków zgłoszonych do projektu ustawy o obywatelstwie polskim (druk senacki nr 246 X) sporządzona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) w związku z art. 60 ust. 3 pkt 1 i ust. 5 Regulaminu Senatu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza.

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z wnioskami zgłoszonymi do projektu ustawy o obywatelstwie polskim (druk senacki nr 246 X), przedstawionymi przy piśmie z dnia 31.10.2008 r., nr BPS/KU-034/108/08, pozwalam sobie zwrócić uwagę na następujące kwestie.

- I. We wniosku numer 1 proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 3 projektu ustawy. Przepis ten wprowadza możliwość określenia przez osobę posiadającą oprócz obywatelstwa polskiego również obywatelstwo innego państwa, wynikające z którego z tych obywatelstw prawa i obowiązki osoba ta będzie chciała wykonywać. Wyboru obywatelstwa miałyby ona dokonać poprzez złożenie tzw. oświadczenia opcyjnego.
- II. W tym kontekście należałoby zwrócić uwagę na art. 17 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, dalej „Traktat”, w którym ustanowione zostało obywatelstwo Unii. Zgodnie z tym przepisem obywatelem Unii jest każda osoba mająca przynależność państwa członkowskiego.

- III. Z przepisu tego wynika zatem, że każdy kto posiada obywatelstwo któregośkolwiek państwa członkowskiego Unii Europejskiej, może powoływać się na prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii, przyznane obywatelom Unii w Traktacie.
- IV. Konsekwencją proponowanej zmiany art. 3 projektu ustawy nie jest pozbawienie osoby obywatelstwa polskiego, a zatem nie może nią również być wyłączenie w stosunku do takiej osoby korzystania z przysługujących jej w związku z posiadaniem obywatelstwa Unii uprawnień, określonych w szczególności w art. 18 – 21 Traktatu. Jedyną możliwością utraty obywatelstwa polskiego w dalszym ciągu pozostanie zrzeczenie się go i tylko w takiej sytuacji będzie to implikować pozbawienie takiej osoby obywatelstwa Unii i możliwości korzystania przez nią z praw z tym obywatelstwem się wiążących (o ile oczywiście osoba taka nie posiada obywatelstwa innego z państw członkowskich).
- V. Wątpliwości nie powstaną jedynie w sytuacji, kiedy drugim (jednym z pozostałych) obywatelstwem, będzie obywatelstwo innego państwa członkowskiego. Jednakże, jeśli drugim obywatelstwem będzie obywatelstwo innego państwa niż państwo członkowskie Unii, wówczas powstaje wątpliwość, czy w stosunku do tej osoby respektowane będą w Rzeczypospolitej Polskiej jej prawa wynikające z posiadania w dalszym ciągu obywatelstwa Unii, takie jak prawo do swobodnego podróżowania, prawo do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego czy wyborach lokalnych. Ograniczenie uprawnień wynikających z posiadania obywatelstwa Unii, w sytuacji kiedy osoba takie obywatelstwo posiada, możliwe jest bowiem jedynie w sytuacjach określonych w prawie wspólnotowym, w związku z czym złożenie oświadczenia opcyjnego w żaden sposób nie mogłoby ograniczyć zakresu tych praw, ponieważ samo w sobie nie skutkuje utratą obywatelstwa polskiego ani nie zalicza się do okoliczności wpływających na ograniczenie wykonywania praw wynikających z posiadania obywatelstwa Unii, wprowadzonych w przepisach prawa wspólnotowego.
- VI. Wydaje się zatem, że proponowana zmiana nie zapewnia respektowania praw obywatela polskiego, wynikających z posiadanego przez niego obywatelstwa Unii, w przypadku oświadczenia, że będzie chciał on korzystać z praw i obowiązków wynikających dla niego z posiadania obywatelstwa innego państwa, co może powodować, że skutki takiej regulacji będą sprzeczne z prawem wspólnotowym.

VII. Kolejną wątpliwość, nie związaną jednakże ściśle ze zgodnością takiego rozwiązania z prawem wspólnotowym, budzi propozycja numer 8 dotycząca zmiany brzmienia art. 29 projektu ustawy. Odnośnie tego przepisu pozwoliłem sobie przedstawić wątpliwości Urzędu KIE w piśmie z dnia 15.10.2008 r., nr Min.MD/2375/08/DP/ma i następnie w piśmie z dnia 27.10.2008 r., nr Min.MD/2507/08/DP/ma. Proponowana zmiana jednakże idzie w innym kierunku niż zaproponowany przez Urząd KIE, a mianowicie w ogóle wyłącza możliwość nabycia obywatelstwa polskiego przez osobę posiadającą obywatelstwo jakiegokolwiek państwa trzeciego (w tym państwa członkowskiego Unii Europejskiej), przyznając takie uprawnienie jedynie osobom o nieokreślonym obywatelstwie oraz osobom nie posiadającym żadnego obywatelstwa. Uzupełnieniem tej regulacji jest wniosek numer 10, dotyczący dodania nowego art. 29a do projektu, umożliwiającego nabycie obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi pozostającemu przez okres co najmniej 3 lat w związku małżeńskim z osobą posiadającą obywatelstwo polskie. Wydaje się jednakże, że nawet proponowany art. 29a nie uzasadnia wyłączenia cudzoziemców posiadających możliwość do ustalenia obywatelstwo jakiegokolwiek państwa trzeciego (w tym państwa członkowskiego UE) i nie pozostających w związku małżeńskim z obywatelem polskim przez okres co najmniej 3 lat z katalogu osób, którym może zostać nadane obywatelstwo polskie.

W związku z powyższym pozwalam sobie wyrazić następującą opinię w zakresie wniosków zgłoszonych do projektu ustawy o obywatelstwie polskim (druk senacki nr 246 X):

Przedmiot wniosków nie jest objęty prawem Unii Europejskiej, z wyjątkiem wniosku numer 1, który nie jest zgodny z prawem Unii Europejskiej w zakresie, o jakim mowa w punktach I-VI niniejszej opinii.

Z poważaniem,

